

درآمدی به
مطالعات قرآن و نظریه پردازی در
علوم انسانی
(در جستجوی تفسیر موضوعی)

علیرضا محمدی فرد و هادی موسوی

پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
زمستان ۱۴۰۰

محمّدی فرد، علیرضا، ۱۳۵۹.

درآمدی به مطالعات قرآن و نظریه‌پردازی در علوم انسانی (در جستجوی تفسیر موضوعی) / علیرضا محمدی فرد، هادی موسوی. - قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۴۰۰.

۲۶۸ ص؛ ۵/۱۴*۲۱/۵ س م. - (پژوهشگاه حوزه و دانشگاه؛ ۵۹۴: قرآن پژوهی؛ ۸۵)

ISBN: 978-600-298-373-2

بها: ۴۸۰۰۰۰ ریال

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه، ص. [۲۴۳] ۲۵۱.

نمایه.

۱. قرآن و علوم انسانی. ۲. Qur'an and humanities*. ۳. تفاسیر. ۴. Qur'an -- Commentaries. ۵. قرآن -- تحقیق --

روش‌شناسی. ۶. Qur'an -- Research -- Methodology. الف. موسوی، هادی، ۱۳۶۰ - بد پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

چ. عنوان.

BP۶۵/۳

۲۹۷/۱۵

۸۵۴۰۶۸۶

شماره کتابشناسی ملی

درآمدی به مطالعات قرآن و نظریه‌پردازی در علوم انسانی (در جستجوی تفسیر موضوعی)

مؤلفان: علیرضا محمدی فرد، هادی موسوی (استادیار پژوهشگاه حوزه و دانشگاه)

ناشر: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

صفحه‌آرایی: تحریر اندیشه

چاپ اول: زمستان ۱۴۰۰

تعداد: ۳۰۰ نسخه

لیتوگرافی: سعیدی

چاپ: قم - سبحان

قیمت: ۴۸۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای پژوهشگاه حوزه و دانشگاه محفوظ و نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است.

قم: ابتدای شهرک پردیسان، بلوار دانشگاه، نیش میدان علوم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، تلفن: ۳۲۱۱۱۱۰۰-۲۵

(انتشارات) ۳۲۱۱۱۳۰۰ نامبر: ۳۲۸۰۳۰۹۰، ص. پ. ۳۷۱۸۵-۳۱۵۱

تهران: خ انقلاب، بین وصال و قدس، کوی اُسکو، پلاک ۴، تلفن: ۶۶۴۰۲۶۰۰

www.rihu.ac.ir

info@rihu.ac.ir

http://rihu.ac.ir/fa/book فروشگاه اینترنتی:

مرکز پخش: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف، پلاک ۲۷، تلفن: ۶-۳۷۸۴۲۶۳۵-۲۵

فهرست مطالب

پیشگفتار..... ۳

فصل اول: «تفسیر موضوعی»، به مثابه نمونه ایدئال «مطالعات قرآن و علوم انسانی»

مقدمه.....	۷
هویت‌یابی «تفسیر موضوعی استاندارد».....	۸
الف) چپستی تفسیر موضوعی، در مقایسه با تفسیر ترتیبی.....	۹
۱. ویژگی تفسیر موضوعی از حیث مسئله‌شناسی.....	۹
۲. ویژگی تفسیر موضوعی از حیث غایت.....	۱۰
۳. ویژگی تفسیر موضوعی از حیث روش‌شناسی.....	۱۳
ب) چپستی تفسیر موضوعی، در ساخت تولید علم دینی.....	۱۸
ج) تعریف جامع تفسیر موضوعی استاندارد.....	۱۹
مراحل تحول تفسیر موضوعی در سیر تاریخی.....	۲۰
الف) مرحله نوپایی.....	۲۱
ب) مرحله نوگرایی.....	۲۳
ج) مرحله نظریه‌پردازی.....	۲۶
جمع‌بندی فصل.....	۲۹

۱۹۱	۲-۴. عبور از موضوع، به مسئله علم
۱۹۲	۳. سطح نظریه‌پردازی قرآنی
۱۹۴	۴. داور بودن دین، در نظریه قرآنی
۱۹۵	۵. تأثیر رشد عمودی تفسیر در نظریه‌پردازی دینی
۱۹۶	۶. تفکیک علوم طبیعی و علوم انسانی در مطالعات قرآنی
۱۹۶	۷. نقش عنصر تاریخ در نظریه‌پردازی قرآنی
۱۹۷	ج) جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۱۹۹	نمونه ۲: روش‌شناسی اجتهادی علامه سیدمحمدحسین طباطبائی
۱۹۹	الف) تبیین مفاهیم کلیدی و عناصر روش‌شناختی اکتشاف نظریه قرآنی
۲۰۰	۱. پیش‌فرض‌های متافیزیکی
۲۰۰	۱-۱. پیش‌فرض‌های متافیزیکی بعید
۲۰۰	۱-۲. پیش‌فرض‌های متافیزیکی قریب
۲۰۱	۲. پیش‌فرض‌های انسان‌شناختی در سطح رویکرد علمی
۲۰۱	۲-۱. جایگاه اعتباریات در تولید علوم انسانی
۲۰۷	۲-۲. رابطه ساخت و عامل
۲۰۸	۲-۳. هویت‌گشایی روانی انسان
۲۰۹	۳. پیش‌فرض‌های روش‌شناختی
۲۰۹	۳-۱. عدم تبعیت علوم انسانی از علوم طبیعی، در روش تحقیق
۲۱۰	۳-۲. تفسیر قرآن به قرآن
۲۱۱	۳-۳. نظریه اعتباریات، به مثابه دستگاه مفهومی قرآنی
۲۱۳	۳-۴. هم‌سویی هدف قرآن و علوم انسانی
۲۱۶	۳-۵. ارتباط قرآن با واقعیت
۲۱۶	۳-۶. فراتاریخی بودن دلالت آیات قرآن
۲۱۶	۳-۷. انتخاب مسئله از واقعیت اجتماعی
۲۱۷	۳-۸. توجه به معنای کاربردی واژگان قرآنی و تشکیل شبکه مفهومی
۲۱۷	ب) نمونه‌ای عینی از تفسیر موضوعی علامه طباطبائی
۲۲۱	ج) جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۲۲۴	جمع‌بندی فصل

فصل پنجم: در جستجوی عناصر روش شناختی تفسیر موضوعی استاندارد

۲۲۵	مقدمه
۲۲۶	مقایسه نتایج روش شناختی برآمده از ارزیابی نمونه آثار
۲۲۶	۱. از جهت سنخ مفاهیم و نظریه‌ها
۲۲۷	۲. از جهت نظریه‌بنیان بودن
۲۲۷	۳. از جهت آسیب‌های نظریه‌پردازی قرآنی، در سطوح مختلف تولید علم
۲۲۸	۴. از جهت توجه به تمام عناصر روش شناختی تولید علم
۲۲۹	۵. از جهت وجود انسجام میان عناصر روش شناختی تولید علم
۲۲۹	۶. از جهت وام گرفتن مفاهیم و نظریه‌ها از دیگر رویکردهای علمی
۲۳۰	۷. از جهت در اختیار داشتن مبانی رویکرد علم دینی
۲۳۱	۸. از جهت سنخ روش‌های مورد استفاده در نظریه‌پردازی قرآنی
۲۳۱	۹. از جهت در اختیار داشتن روش اجتهادی مناسب
۲۳۲	۱۰. از جهت بهره‌مندی از مفاهیم رویکرد علمی
۲۳۲	۱۱. از جهت بهره‌مندی از مفاهیم زبان شناختی
۲۳۴	قواعد عام نظریه‌پردازی قرآنی در عرصه علوم انسانی
۲۳۴	۱. لزوم آگاهی از سطوح نظریه‌پردازی قرآنی
۲۳۵	۲. لزوم نظریه‌پردازی قرآنی، ذیل یک رویکرد علم دینی
۲۳۵	۳. لزوم تبیین عناصر رویکرد علمی و عناصر روش شناختی
۲۳۶	۴. لزوم اجتهادی بودن و بازاندیشانه بودن نظریه‌پردازی قرآنی
۲۳۷	۵. لزوم تعیین سطح نظریه‌پردازی قرآنی
۲۳۷	۶. لزوم توجه به اولویت آغاز به تولید علوم انسانی از مراتب عمیق‌تر
۲۳۸	۷. لزوم الگوگیری از نظریه‌پردازان بزرگ دینی
۲۳۹	۸. لزوم بهره‌گیری از روش‌های سازگار با رویکرد علم دینی و روش‌شناسی اجتهادی
۲۴۰	سنخ‌شناسی عناصر روش شناختی تفسیر موضوعی استاندارد
۲۴۲	خاتمه

منابع و مأخذ

- الف) کتاب‌ها و مقالات ۲۴۳
ب) سایت‌ها و نرم‌افزارها ۲۵۱

نمایه‌ها

- نمایه آیات ۲۵۳
نمایه اصطلاحات ۲۵۴

www.ketab.ir